

*Професор, доктор архітектури Слєпцов О. С.,
Доцент, кандидат архітектури Ладан Т. М.
кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва і архітектури
DOI: 10.32347/2519-8661.2019-19.194067*

ЗОНАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ МІСТА – ОХОРОННИЙ КОМПЛЕКС: ПРОЕКТ «ЗАМОК» – ДУБНО

Анотація. У статті обґрунтовано універсальну модель культурно-освітнього проекту – проект "Замок". Ця модель передбачає на основі 5 етапів розвиток різних міст країни, де є середньовічний замок. Ці етапи наочно описані на прикладі перспективної реконструкції історичного середовища міста Дубно.

Постановка проблеми: Визначні історико-архітектурні території України потребують замість точкового відновлення об'єктів системних проектів поетапного відродження всієї території.

Мета: виявити архітектурно-містобудівні шляхи збереження, реконструкції та реставрації архітектурних пам'яток м.Дубно з формуванням культурного і туристичного центру для створення культурно-освітнього проекту "Замок".

Перший етап: організація заходів для відчуття "духу міста": екскурсії, освітні програми, підготовчі заходи по організації практик студентів.

Другий етап: розробка дипломних архітектурних проектів по регенерації історичного середовища, ревалоризації і реконструкції забудови м.Дубно.

Третій етап: оприлюднення проекту і його результатів – виступи і публікації в засобах масової інформації, виставки, статті.

Четвертий етап: проведення учбових практик для студентів-архітекторів 1 та 5 курсів.

П'ятий етап: розробка архітектурних проектів для перспективного розвитку забудови і благоустрою ландшафту. Це і нові об'єкти і відновлення історичних об'єктів.

На основі тривалої співпраці кафедри Основ архітектури і архітектурного проектування КНУБА та адміністрації Державного історико-культурного заповідника у м.Дубно студенти і викладачі виконали дослідження і архітектурні проекти. Ці розробки можуть використовуватись при системному розвитку цього заповідника і як наочні приклади для аналогічного залучення студентів архітектурних факультетів для відродження архітектурної спадщини. Ця робота корисна і для навчання архітекторів і для планування розвитку архітектурно-історичних зон. Проекти, які виконували студенти під керівництвом викладачів, включені до статті. Ці проекти є впровадженням у комплексний проект "Замок" для міста Дубно.

Ключові слова: архітектурне проектування, архітектурне навчання, історична забудова, реставрація, пам'ятка архітектури, Дубно.

Кафедра Основ архітектури і архітектурного проектування (ОАіАП) Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) має більш ніж піввікову славетну історію [6; 8] та здавна має спеціалізацію: «Архітектура будівель і споруд: реконструкція та реставрація архітектурних об'єктів». Починаючи з 2017-2018 навчального року, на кафедрі ОАіАП (за ініціативою її завідувача – професора, доктора архітектури – Слепцова Олега Семеновича) вперше в Україні була введена ще нова спеціалізація: «Архітектура будівель і споруд: сакральна архітектура». Викладачі кафедри також проводять наукову роботу у напрямку вивчення історії, розвитку теорії архітектури, експериментального та інноваційного архітектурного проектування. Вивчення історичних та сучасних архітектурних об'єктів, проектна діяльність викладачів кафедри завжди супроводжуються досконалим вивченням «духу місця» та чуттєвим підходом до вирішення практичних та концептуальних проектних завдань, на основі реальних замовлень, державних, соціальних потреб та творчих наукових інтересів викладачів.

Кафедра ОАіАП проводить багаторічну співпрацю з національними історико-культурними заповідниками, комплексами та музеями України: національним заповідником «Софія Київська» (м. Київ), православним монастирським комплексом – Києво-Печерська лавра (м. Київ), національним музеєм народної архітектури та побуту України (с. Пирогів), Кременецьким краєзнавчим музеєм (м. Кременець), Державним історико-культурним заповідником м. Дубна, Державним історико-культурним заповідником «Хотинська фортеця» (м. Хотин) та іншими державними установами. Кафедра має навчально-науковий виробничий комплекс на базі науково-проектного архітектурного бюро «ЛІЦЕНЗіАРХ» (директор, доцент – Підгорний І.О.; творчий керівник, доктор архітектури, професор – Слепцов О.С.). Популяризації та реалізації творчих задумів студентів та викладачів кафедри сприяють дружні стосунки з мерами міст та адміністраціями Рівненської, Тернопільської, Чернівецької, Київської, Чернігівської та інших областей України.

Проект «ЗАМОК» – ДУБНО.

Починаючи з 2014 року, за ініціативою завідувача кафедри – професора, доктора архітектури – Олега Семеновича Слепцова та адміністрації Державного історико-культурного заповідника м. Дубна – директора Кічатого Леоніда Святославовича, розпочалася спільна співпраця, пов'язана з розробкою проектних пропозицій з реконструкції та реставрації будівель та споруд, благоустрою на території заповідника та Дубенського замку. Так завдяки хобі Слепцова О.С. – його захоплення ручним ткацтвом (виготовлення гобеленів) та

виставка у залах Дубенського замку стали запорукою багаторічної дружби заповідника з кафедрою ОАіАП КНУБА [9, с.20].

До творчої роботи долучилися досвідчені провідні викладачі кафедри (доценти, професори) та студенти 1-го, 3-го, 5-го та 6-го курсів, які спрямовували свої концептуальні ідеї на вирішення нагальних потреб заповідника [7, с.44].

Згодом напрацьовані проектні графічні матеріали студентів та викладачів стали основою потужного культурно-освітнього комплексного проекту. Графічні ідеї були сформовані у рекламний плакат (Рис.1), проект отримав відповідний символічний акронім – «ЗАМОК» та був представлений у грудні 2016 року в числі 95-ти проектів з 45-ти міст України на першій німецько-українській конференції міського розвитку – "Лейпцизька премія сталого міського розвитку в Україні", яка проходила у м. Києві для пошуку можливостей інтегрованого розвитку міст з метою підтримки сталого розвитку в Україні [1]. Проект «ЗАМОК» – ДУБНО був оприлюднений на виставці робіт учасників під час конференції у грудні 2016 року та експонувався у березні 2017 року у холі архітектурного факультету КНУБА. Згодом рекламний плакат проекту «ЗАМОК» був урочисто переданий до ДІКЗД та був презентований Рівненській державній адміністрації.

Проект «ЗАМОК» – «Зональний Ансамбль Міста – Охоронний Комплекс» ставить за мету культурно-історичний, освітній, екологічний, туристичний, соціально-економічний розвиток м. Дубно, що має середньовічний замок та історичну забудову у центрі міста та на його околицях, яка формується навколо Дубенського замку – об'єкту культурного значення (Рис.2; [3]). Це приклад утворення потужного туристичного центру історії, культури та мистецтв державного значення у Рівненській області України.

Проект складається з п'яти етапів, які взаємодоповнюють один одного, та передбачає опрацювання п'ятих основних планувальних зон (Рис.3). Саме наявність у Рівненській області біля Дубенського замку цих зон представляє ідеальну можливість для утворення повноцінного культурно-освітнього центру – зонального ансамблю – охоронного комплексу, з популяризацією історії краю, його архітектури, місцевих культурних традицій. Всі нові об'єкти або ті, що реконструюються, враховують можливість їх використання людьми з особливими потребами.

Кожен етап проекту – це важливі складові, які дозволили найкраще ознайомитися з культурними традиціями міста Дубна та його околиць та відчутти нагальні місцеві соціальні потреби. Організація ініціативної роботи учасників над всіма етапами проекту відбувається завдяки організаторським

Рис.1. Рекламний плакат ідей студентів та викладачів кафедри ОАіАП КНУБА, які увійшли до проекту «Замок»

(концепція-дизайн плакату проекту: архітектор – Тетяна Ладан).

Рис.2. Дубенський замок. Малюнок-реконструкція польського художника Збігнева Щепанека.

здібностям директора заповідника – Л.С. Кічатого та завідувача кафедри ОАіАП КНУБА – О.С. Слепцова.

ЕТАП 1. Організація заходів для відчуття «духу міста»: екскурсії, проживання, харчування, участь у освітніх програмах замку та м. Дубна, забезпечення умов проведення учбових практик на території заповідника.

1. Екскурсії. Для студентів та викладачів у 2015-2017 рр. були проведені наступні екскурсії: «Пам'ятки архітектури державного історико-культурного заповідника м. Дубно», «Історія Дубенського замку та його палаців» (працівники відділу науково-освітньої роботи: науковий працівник – Посільська Е.А., екскурсовод – Гаврилюк Т.С.); «Форт-застава «Дубно» в с. Тараканів» (завідувач відділу історії – Пшеничний Ю.Л. (2015, 2016); молодший науковий працівник – Косянчук І.А. (2017)); м. Кременець, м. Почаїв, Джерело Св. Анни (директор ДІКЗД – Кічатий Л.С.); знайомство з історією Тернопільщини – кременецький краєзнавчий музей, гора Бона, культова архітектура м. Кременця, ботанічний сад (директор краєзнавчого музею м. Кременця – Левчук А.В. (2015, 2016); екскурсоводи – науковий співробітник музею, кандидат історичних наук Соловей О.Г. (2016); старший науковий співробітник – Савчук Е.С. (2015, 2017)).

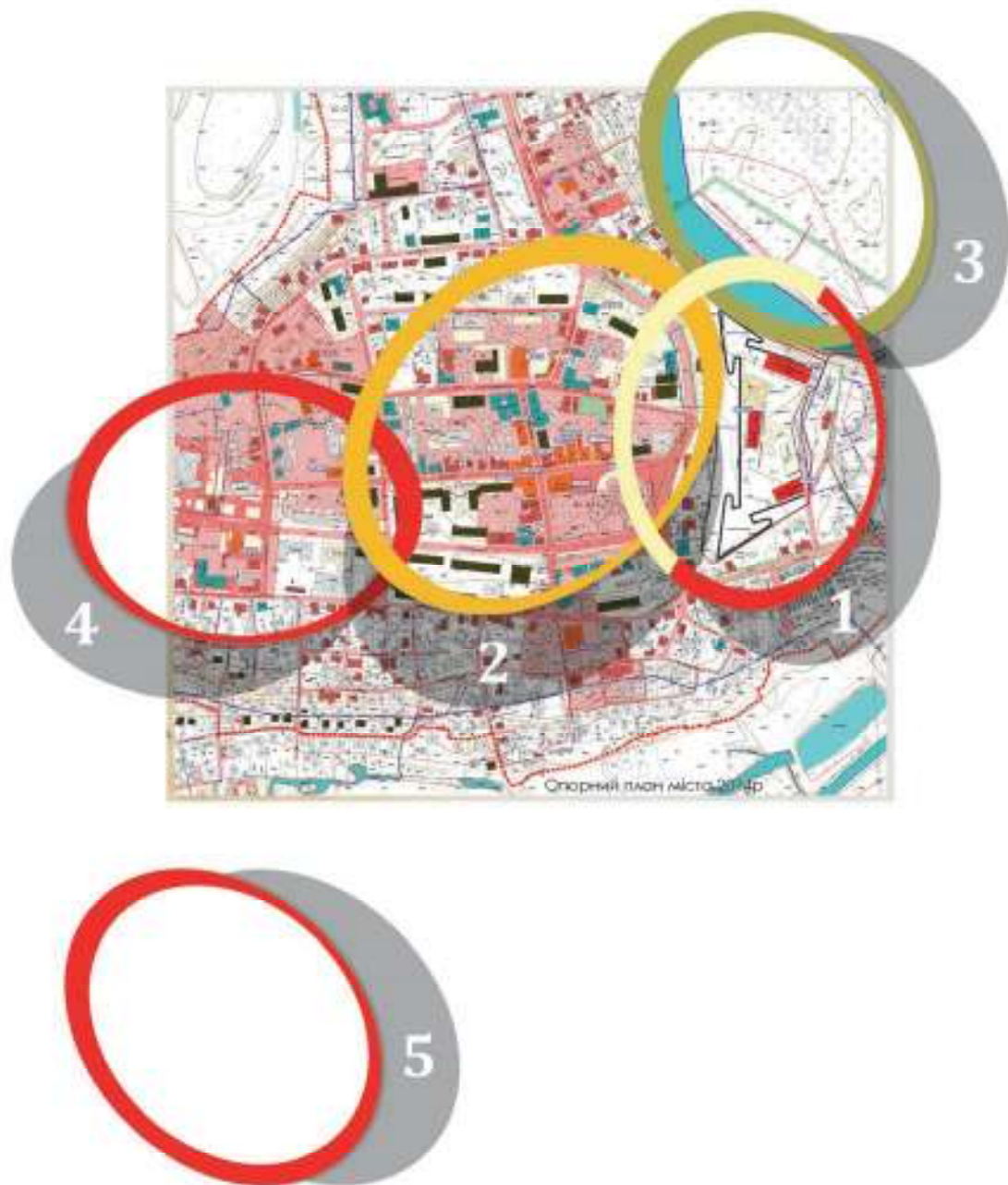

Рис.3. Основні планувальні зони проекту «ЗАМОК»: 1. «Замок», 2. «Ринкова площа, міська ратуша, готель та забудова центру», 3. «Острів», 4. «Луцька брама», 5. «Форт-застава Дубно» (фрагмент частини рекламного плакату проекту «ЗАМОК», концепція-дизайн – архітектор Тетяна Ладан, 2016).

«Благодійний фонд відродження Дубенського замку» (створений у 1999 році) сприяє охороні, збереженню та реставрації замку, а також нагромадженню коштів та матеріальних ресурсів, призначених для здійснення цієї мети.

2. Проживання викладачів та студентів здійснюється на базі гуртожитку медичного та (2015, 2016) педагогічного (2017) коледжів м. Дубна (можливість творчого спілкування викладачів та студентів протягом всього періоду проведення практик (обмірна, обмірно-проектна, проектна). Заходи вільного часу визначили нагальні потреби міста (відсутність облаштованих місць для відпочинку та дозвілля та ін.): малювання, спорт, художня фотографія, подорожі вулицями міста та місцевими краєвидами р. Ікви.

3. Харчування учасників проекту «ЗАМОК» – ДУБНО здійснюється на базі місцевого міського ресторану «Іква» (2015, 2016) та кафе «TERRACE GRILL» (2017) на території Дубенського замку. Це дозволяє як найкраще ознайомитися з кулінарними особливостями та «смаками» міста.

4. Участь у освітніх програмах Дубенського замку та освітньо-культурних заходах міста (презентації виставок) визначила спектр інтересів замку, потреб міста та сприяють визначенню стратегій його розвитку на майбутнє: виставки старожитностей, gobelenів, художніх творів в різних техніках; сучасні виставки на соціальну та патріотичну тематику; культурна програма – 3D-кінотеатр з показом фільму про Дубенський замок (2015-2017); святкування дня Конституції, дня Івана Купала (2015); святкування 24-ї річниці з дня заснування ДКЗД (2017) та інших.

5. Забезпечення умов проведення учбових практик на території заповідника.

Щорічний інструктаж з техніки безпеки під час практик на території ДКЗД забезпечують викладачі кафедри ОАіАП (доцент, кандидат архітектури – Ніканоров С.О., доцент, кандидат архітектури – Ладан Т.М., доцент – Пивоваренко О.В.) та особисто дирекція Дубенського замку (директор ДКЗД – Кічатий Л.С.; заступник директора з наукової роботи – Любецька Н.О.; заступник директора з господарської частини – Гаврилюк С.В.). Під час практик (обмірна, проектна, обмірно-проектна) та роботи студентів над об'єктами на території ДКЗД адміністрацією люб'язно надаються всі супутні інструменти: пересувні сходи, рівні, мотузки, рулетки та інші матеріали для здійснення необхідних робіт з обмірів будівель, споруд та їх інтер'єрів (завідувач господарської частини – Павлова Т.Ф.).

ЕТАП 2. Розробка дипломних проектів: *регенерації історичного середовища, ревалоризації та реконструкції історичної забудови державного історико-культурного заповідника в м. Дубно та на його околицях (2014-2017).*

1. Дипломні проекти, пов'язані з регенерацією історичного середовища були спрямовані на утворення повноцінного культурного простору з розвитком розважально-туристичної функції центру міста.

Дипломний проект на тему: *«Регенерація історичного середовища державного історико-культурного заповідника в м. Дубно: замковий комплекс з пристосуванням під музейно-туристичний центр»* (Рис.4) передбачає здійснення наступної мети – проектування готелю на 50 місць (13 номерів: на двох, чотирьох, шістьох, восьми та десяти мешканців) та благоустрій території навколо замку під зону відпочинку. Башта готелю дає можливість споглядати за культурними заходами, які можуть проходити на території замку, острова та здійснюватися по р. Ікві. На території передбачений паркінг для 3-х туристичних автобусів та 5-х легкових автомобілів.

Дипломний проект на тему: *«Регенерація історичного середовища державного історико-культурного заповідника в м. Дубно: формування ансамблю ринкової площі з відтворенням міської ратуші»* (Рис.5) передбачає здійснення наступної мети – створення у центральному районі (історичному ядрі міста Дубна) ринкової площі та відновлення ратуші – утворення нового торговельно-адміністративного центру, який був з часом втрачений у м. Дубно. Часткове знесення будинків по вул. Замковій (з врахуванням компенсації незручностей мешканцям та перенесення торгівельних функцій до ринкової площі) зумовлює вигідне виразне розкриття фасаду Дубенського замку з центральної площі міста

Дипломний проект на тему: *«Регенерація історичного середовища державного історико-культурного заповідника в м. Дубно. Палац Острозьких під готель»* (Рис.6) передбачає здійснення наступної мети – реконструкція палацу Острозького під 3-зірковий готель на 50 мешканців, реставрація його інтер'єрів, благоустрій навколо палацу, відновлення підвісного мосту з обводненням рову навколо замку при збереженні всіх зручних функціональних зв'язків будівель та споруд замку

Дипломний проект на тему: *«Регенерація історичного середовища державного історико-культурного заповідника в м. Дубно під громадський центр «Луцька брама»»* (Рис.7) передбачає здійснення наступної мети – відновлення функції брами (в'їзд-виїзд) та системи оборонних стін, які входили в систему міських укріплень м. Дубна (детально розробляється ділянка навколо Миколаївського собору) з облаштуванням території площ навколо собору, брамою, готелем «Дубно». Передбачається створення музею, сувенірних крамниць та кафе.

Дипломний проект на тему: *«Регенерація форту-застави Дубно під культурно-туристичний центр в с. Тараканів. Культурний центр»* (Рис.8) передбачає здійснення наступної мети – наділення фортифікаційної споруди всіма можливими функціями, яких не вистачає місту: місцева кіностудія,

Рис.4. Зона відпочинку біля Дубенського замку на березі р. Ікви та готель на 50 місць: фасад готелю, перспективи – зі сторони острівка, з ринкової площі (фрагмент дипломного проекту, автор: студентка архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Марія Матасова; керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слєпцов, професор, кандидат архітектури О.А. Пламеницька, 2014).

Рис.5. Новий торговельно-адміністративний центр у м. Дубно - Ринкова площа, відроджена ратуша, виразне розкриття фасаду Дубенського замку на центральну площу: схема генплану, фасад ратуші, перспективний розріз по ратуші, перспектива площі з пташиного польоту, перспектива інтер'єру внутрішнього двору ратуші (фрагмент дипломного проекту, автор: студентка архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Олександра Лебідь; керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слєпцов; професор, кандидат архітектури О.А. Пламєницька, 2014).

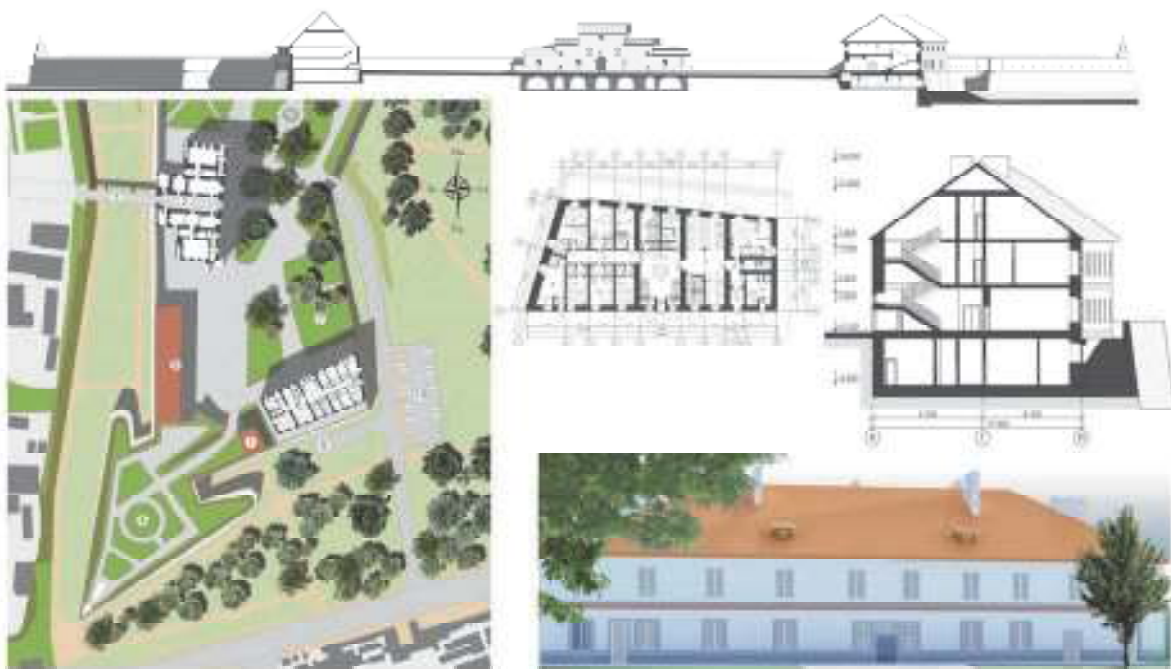

Рис.6. Реконструкція палацу Острозького Дубенського замку під готель: схема генплану, план стилобатного поверху готелю, існуюча схема розрізу замкового комплексу, розріз готелю, перспектива головного фасаду палацу Острозького (фрагмент дипломного проекту, автор: студент архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Андрій Василенко; керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слешцов; доцент, кандидат архітектури С.О. Ніканоров, 2017).

дозорна башта, артилерійські платформи, парк розваг, місце для проведення лицарських турнірів, будівництво місць спортивного відпочинку та телеігор, оглядова залізнична колія, воєнний музей, полкова церква та інші культурні функції.

Дипломний проект на тему: *«Регенерація форту-застави Дубно під культурно-туристичний центр в с. Тараканів. Туристичний центр»* (Рис.9) передбачає здійснення наступної мети – додавання різноманітних функцій, які допоможуть розвинути туристичний бізнес поблизу форту-застави: мотель, кемпінг, готель, ресторан, музей, іподром, кінно-спортивну базу, зоопарк «тваринний світ», етнозона, майданчик скелелазання та ZORB, зона відпочинку біля озера, залізнична станція «Форт-застава Дубно». На території центру також передбачається відкриття екскурсійного бюро, сувенірної лавки, пункту прокату вело- та електротранспорту, розвиток паркової зони.

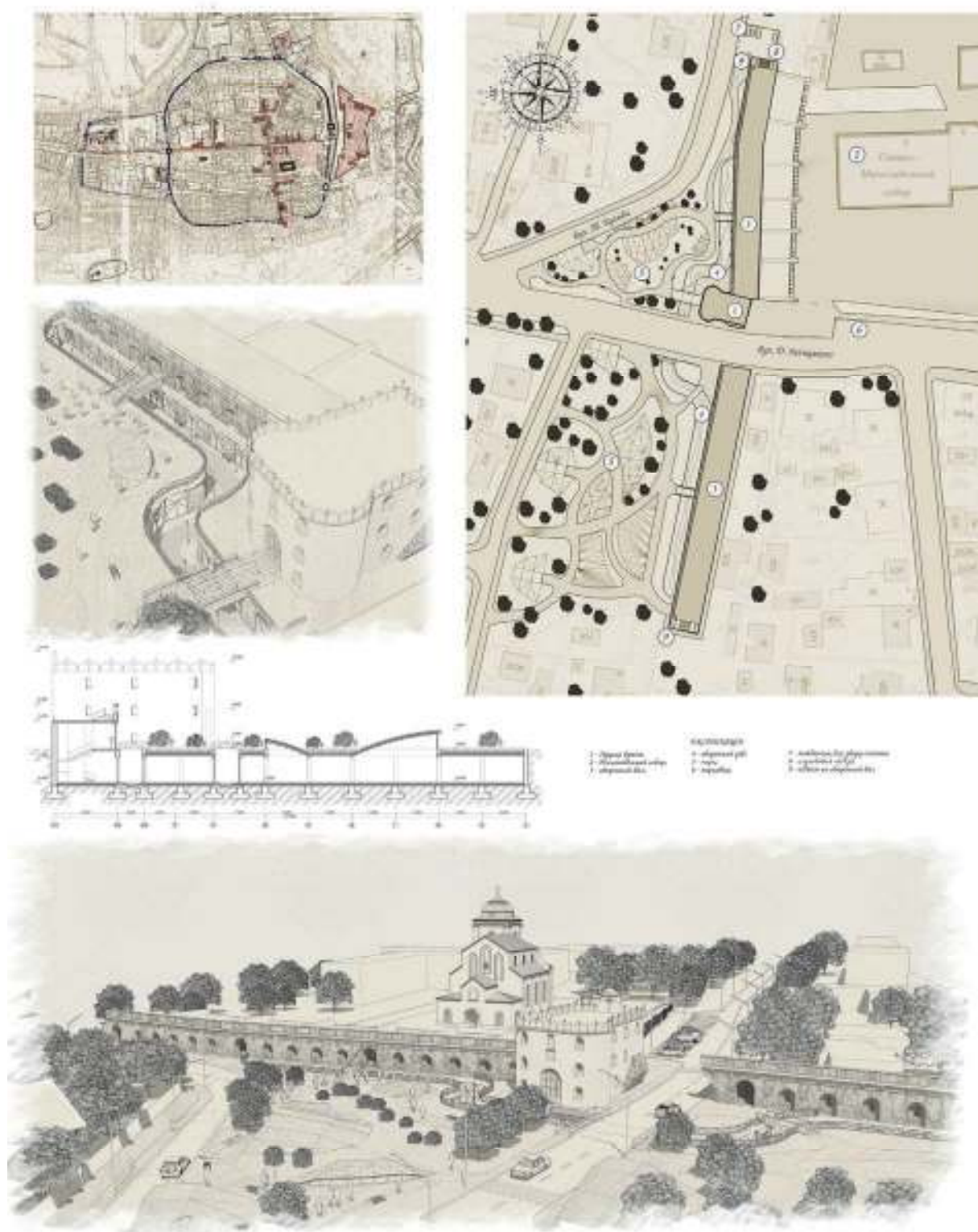

Рис.7. Регенерація історичного середовища навколо Луцької брами у м. Дубно: схема генплану старого міста з показом оборонних валів та об'єктів, що мають архітектурну цінність; схема генплану, розріз, перспективні зображення (фрагмент дипломного проекту, автор: студент архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Антон Матвієнко; керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слепцов; доцент, кандидат архітектури С.О. Ніканоров, 2017)

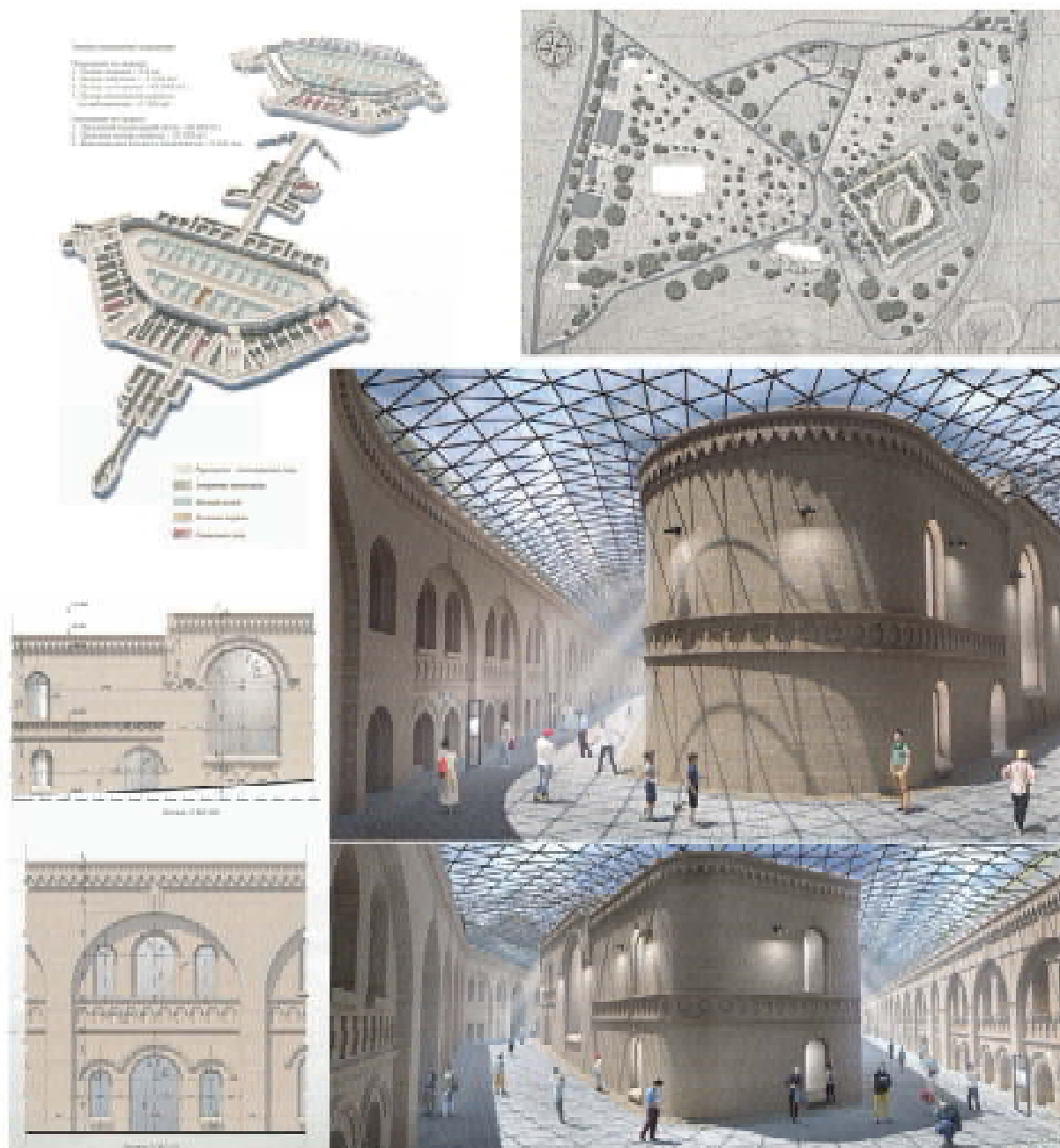

Рис.8. Регенерація форту-застави Дубно під культурний центр: схема генерального плану, фрагменти відновлення фасадів, перспективний розріз, перспективи галерей критих пасажів форту (фрагмент дипломного проекту, автор: студент архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Євген Сіньков, керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слепцов; професор Ю.І. Серьогін, 2017).

Рис.9. Регенерація форту-застави Дубно під туристичний центр: схема генплану комплексу, схема генплану готелю, перспективи готелю з пташиного польоту (фрагмент дипломного проекту, автор: студентка архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Тетяна Альохіна, керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слепцов; професор Ю.І. Серьогін, 2017).

2. Дипломний проект, пов'язаний з ревалоризацією історичного середовища був спрямований на відтворення повноцінного історичного простору центру міста.

Дипломний проект на тему: «Ревалоризація забудови історичного середмістя м. Дубно» (Рис.10) зумовлює реставрацію, реконструкцію, санацію житлових та громадських будівель в центрі міста – в межах комплексної охоронної зони історичного ядра міста: Центральний адміністративний район.

3. Дипломний проект, пов'язаний з реконструкцією історичного середовища був спрямований на утворення повноцінного культурного простору з розвитком розважально-просвітницької функції біля Дубенського замку.

Дипломний проект на тему: «Культурний розважально-просвітницький центр в м. Дубно в умовах реконструкції заповідника «Замок»» (Рис.11) передбачає здійснення наступної мети – благоустрій території острівка біля Дубенського замку під наступні функції: місце для рибалок, пляж, культурний центр (бібліотека, музей, кружкові приміщення), ресторан, літній кінотеатр, театр з відкритою сценою, рампа для катання на різних засобах (ролики, велосипеди, електромобілі), мотузкові парки для дорослих та дітей, прокат спорядження, переходи між об'єктами по місткам та пандусам.

ЕТАП 3. Оприлюднення проекту: виступи в засобах масової інформації, виставки, публікація результатів (2014-2017).

В Дубенському замку постійно діє виставка дипломних робіт студентів кафедри ОАіАП КНУБА та науково-проектного архітектурного бюро ЛЩЕНЗіАРХ. На презентацію результатів практик (обмірна, проектна, обмірно-проектна), запрошуються: преса, телебачення, представники місцевої влади та інших міст Рівненської області, спеціалісти в галузі архітектури та будівництва: головний архітектор м. Дубна та спеціалісти в інших галузях – історики, екскурсоводи, громадськість міста [2; 4]. На сторінках науково-виробничого збірника КНУБА – «Архітектурний вісник КНУБА» – відбувається регулярний звіт про проведення експедицій з учбових практик [9; 10]: враження студентів та викладачів, малюнки та графічні роботи.

ЕТАП 4. Проведення учбових практик: обмірної, проектної, обмірно-проектної (2015-2017) практик для студентів 1 та 5 курсів.

Викладачі кафедри (Слепцов О.С., Ладан Т.М., Ніканоров С.О., Пивоваренко О.В.) забезпечують на території заповідника оперативну кваліфіковану роботу студентів.

Студенти 1-го курсу під керівництвом викладачів підготували: допоміжний графічний матеріал з обмірів території замку, фасадів палаців та їх інтер'єрів та деталей (2015); надали матеріали обмірів та пропозиції щодо облаштування території замку із встановленням малих архітектурних форм, пропозиції по реконструкції фасадів палацу Острозьких та Надбрамного корпусу, пропозиції по дизайн-реставрації інтер'єрів Надбрамного корпусу

Рис.10. Ревалоризація забудови центральної площі м. Дубна: схема генерального плану, розгортки по вулицях Свободи та Майдан Незалежності, перспектива з пташиного польоту (фрагмент дипломного проекту, автор: студентка архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Оксана Заболотна, керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слепцов; професор, кандидат архітектури О.А. Пламеницька, 2015).

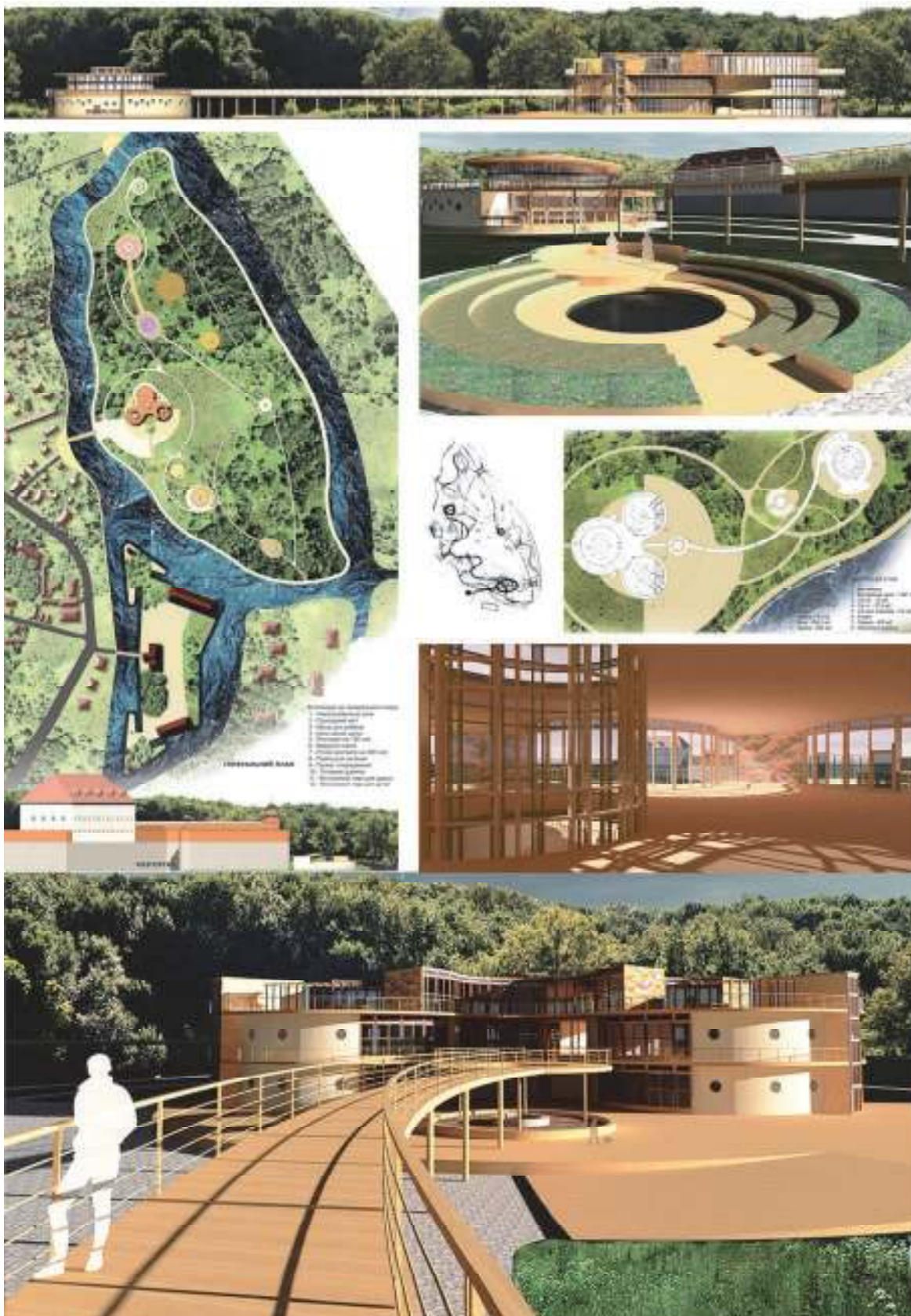

Рис.11. Концепція благоустрою островка біля Дубенського замку під культурно-розважальний просвітницький центр: концепт-ідея абрисів острова – «дубовий листок», схема генерального плану, розгортка зі сторони міста, план 2-го поверху, перспективи екстер'єру та інтер'єру центру (фрагмент дипломного проекту, автор: студентка архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Іванна Гриценко, керівники – професор, доктор архітектури О.С. Слепцов; доцент, кандидат архітектури Т.М. Ладан, 2016).

(2016). Студенти 5 курсу під керівництвом викладачів надали пропозиції щодо влаштування на території замку малих архітектурних форм – фонтан [9, с.37-40] та пропозиції по дизайну інтер'єру бенкетної зали палацу Любомирських (2015) [9, с.48-51]. Під час обмірно-проектої практики у 2017 р. були надані пропозиції щодо благоустрою терас та оглядових майданчиків Дубенського замку: їх часткового накриття, влаштування оглядових альтанок, місць для відпочинку та ділянок під невеличкі кафе.

ЕТАП 5. Розробка ескізних проектів нової архітектури, реставрації об'єктів замку (2016).

Викладачі кафедри розробили проект реставрації втрачених фрагментів інтер'єру Бенкетної зали палацу Любомирських Дубенського замку (Рис.12). Був розроблений проект благоустрою гарматного майданчику на території Дубенського замку (Рис.13). НПАБ ЛІЦЕНЗіАРХ розробило проект замкової каплиці (Рис.14).

Спільна дружня співпраця: «ЗАМОВНИК – ВИКОНАВЕЦЬ» (ДІКЗД – КНУБА) «АВТОРИ-КОМАНДА» (ВИКЛАДАЧІ – СТУДЕНТИ) та ПАРТНЕРИ ПРОЕКТУ (УАА, КНУБА, кафедра ОАіАП, НПАБ ЛІЦЕНЗіАРХ) та науковий підхід до поставленої мети визначають всі можливі аспекти діяльності, які відображаються в етапах роботи та опрацьовують основні планувальні зони для утворення містобудівного ансамблю – охоронного комплексу державного значення. Спеціалісти (автори, команда та партнери проекту): архітектори, викладачі, аспіранти КНУБА – мають великий досвід проектної, наукової та науково-методичної роботи, досвід міжнародної співпраці, численні наукові публікації; студенти 1-6 курсів – відмінники навчання.

Згідно з планом реалізації ідей, які увійшли до проекту «ЗАМОК» – ДУБНО (див. Рис.1), проводиться спільна робота авторів та партнерів проекту із широким колом спеціалістів та громадськістю:

1. Міжнародні урядові агентства: Корпус Миру США в Україні (волонтер – Джефрі Глен Дерон),
2. Засоби масової інформації та преса,
3. Представники місцевої влади та інших міст Рівненської області,
4. Спеціалісти в галузі архітектури та будівництва (головний архітектор м. Дубна),
5. Спеціалісти в інших галузях (історики, екскурсоводи державного історико-культурного заповідника у м. Дубно, ІТ-фахівці),
6. Громадськість міста (активні громадяни м. Дубна та с. Тараканів),
7. Громадські організації: ГО «Благодійний фонд відродження Дубенського замку» – має значний досвід співпраці з міжнародними організаціями та сприяє охороні, збереженню та реставрації замку, а також пошуку коштів та матеріальних ресурсів, призначених для здійснення цієї мети. З метою популяризації проекту «ЗАМОК», професор О.С. Слепцов мав доповідь на тему досліджень кафедри та НПАБ ЛІЦЕНЗіАРХ у Дубенському замку на навчальному тренінгу по проектному менеджменту

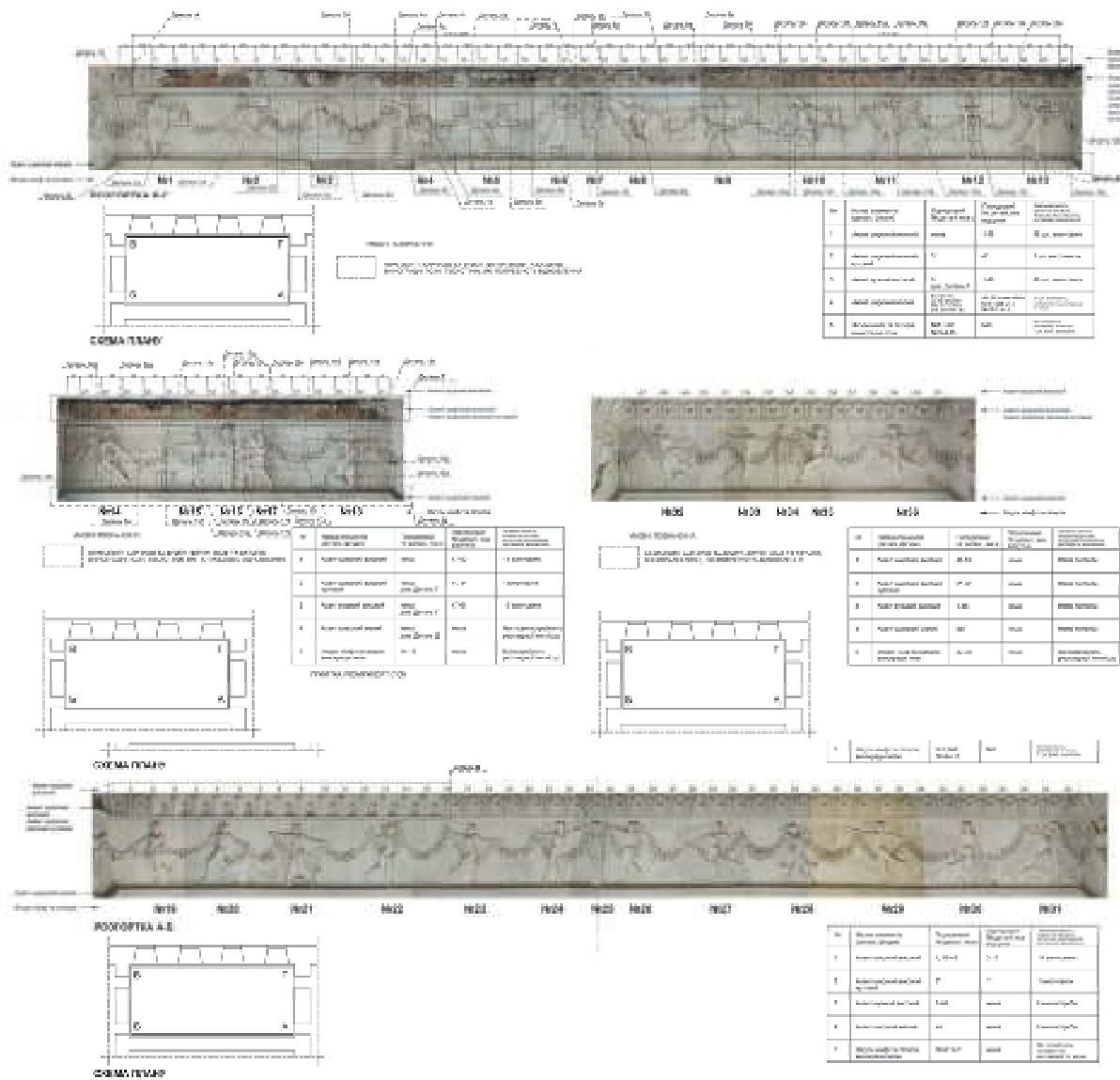

Рис.12. Концепція дизайн-реставрації карнизів та фризів Бенкетної зали палацу Любомирських Дубенського замку (автори: ГАП – Олег Слєпцов, архітектори – Тетяна Ладан, Сергій Ніканоров, Ольга Пивоваренко, 2016)

Рис.13. Проект благоустрою гарматного майданчику на території Дубенського замку в м. Дубно: схема генерального плану, перспективні зображення (розробив студент архітектурного факультету КНУБА, кафедра ОАіАП – Олег Брюхань; керівники: архітектори – Олег Слепцов, Ольга Пивоваренко, 2016).

Рис.14. Замкова каплиця на місці розарію на території Дубенського замку: перспективні зображення (НПАБ ЛІЦЕНЗіАРХ, автор проекту: архітектор – Олег Слещов, 2016).

(організатори: Корпус Миру США в Україні, громадська організація «Доброчин», ДІКЗД, 18.03.2017).

Загалом спільна співпраця спеціалістів в різних галузях дозволила утворити **універсальну модель культурно-освітнього проекту – проект «ЗАМОК»**, на основі 5-ти етапів якого передбачається розвиток певного міста країни, яке має середньовічний замок – історичного міста Дубно. Були окреслені шляхи збереження, реконструкції та реставрації його архітектурних пам'яток в напрямку народження потужного культурного туристичного центру в Україні.

У перспективах співпраці Державного історико-культурного заповідника та кафедри Основ архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури – подальша організація, популяризація в засобах масової інформації [1; 2; 4; 5; 11], наукових виданнях [6-10] спільних культурно-освітніх заходів, головна мета яких – пошук інвесторів та реалізація напрацьованих наукових проектних ідей, пропозицій та концепцій в життя.

Аура Дубенського замку утворює особливий настрій та атмосферу, тому, сподіваємося, що колись, як здавна, опуститься відкидний місток біля вхідної брами і нас зустрінуть добрі казкові лицарі (Рис.15), навколо замкових мурів будуть «курсувати» прогулянкові човники, а мальовничі береги р. Ікви будуть надихати всіх, хто торкнеться середньовічних стін замку на творчі добрі справи.

Рис.15. Казкові лицарі (концепція-дизайн: архітектор Тетяна Ладан, 2016), які тримають логотипи учасників проекту «ЗАМОК»: ДІКЗД, КНУБА, УАА, кафедра ОАіАП, НПАБ ЛІЦЕНЗіАРХ.

Джерела та література.

1. <https://www.prostir.ua/?grants=konkurs-lejptsyzka-premiya-intehrovanoho-rozvytku-mist-v-ukrajini>

2. <http://forum.zamki-kreposti.com.ua/topic/988-дубно-дипломный-проект-по-теме-регенерации-историко-градостроительной-среды-заповедника/>

3. <http://forum.violity.com/viewtopic.php?t=1624374&sid=dee00cbcd996548581c8f6fe739579fb>

4. <https://www.youtube.com/watch?v=TM4GBFG43uI&feature=youtu.be>

5. <http://zamokdubno.com.ua/2017/02/23/zvit-pro-robotu-derzhavnogo-istoriko-kulturnogo-zapovidnika-m-dubna-za-2016-rik/>

6. Кашенко О.В., Слепцов О.С., Кумейко М.К. Історія архітектурного факультету Київського національного університету будівництва і архітектури // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник / Відпов. ред. Куліков_П.М.– К.: КНУБА, 2015.– Вип.6.– С. 95-109.

7. Клара Демура: Архітектор-педагог / О.С. Слепцов, М.К. Кумейко; Київ. Нац. Ун-т строительства и архитектуры; кафедра Основ архит. и архит. проектирования; Научно-проектн. архит. бюро ЛИЦЕНЗіАРХ.– К., 2016.– 200_с.: илл.– (Серия «Научные исследования кафедры Основ архитектуры и архитектурного проектирования»).

8. Слепцов О.С., Горбик О.О., Ладан Т.М., Кумейко М.К. Історія, сьогодення та перспективи кафедри Основ архітектури і архітектурного

проектування // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник / Відпов. ред. Куліков П.М.– К.: КНУБА, 2015.– Вип.5.– С. 3-25.

9. Слепцов О.С., Ладан Т.М., Ніканоров С.О., Пивоваренко О.В. Щоденник обмірної та проектної практик. Дубно – літо 2015 // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник / Відпов. ред. Куліков П.М.– К.: КНУБА, 2015.– Вип.6.– С. 6-93.

10. Слепцов О.С., Ладан Т.М., Ніканоров С.О., Пивоваренко О.В. Щоденник обмірно-проектної практики. Дубно – літо 2016 // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник / Відпов. ред. Куліков П.М.– К.: КНУБА, 2016.– Вип.10.– С. 17-85.

11. Якель Р. В поисках эликсира привлекательности // Зеркало недели. Украина.– №1130, 11-17 февраля 2017 г. Электронный ресурс: <https://zn.ua/HISTORY/v-poiskah-eliksira-privlekatelnosti-.html>

Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції, присвяченої 525-річчю Дубенського замку і 100-річчю від дня народження І.Д. Лозов'юка, м. Дубно, 29.09.2017

*Зональний Ансамбль Міста - Охоронний Комплекс: проект «Замок» - Дубно / О.С. Слепцов, Т.М. Ладан // Дубенський науковий вісник. Зб. наук. праць. Випуск 1: матеріали науково-теоретичної конференції, присвяченої 525-річчю Дубенського замку і 100-річчю від дня народження І.Д. Лозов'юка.– Рівне: Дятлик М., 2017.– С.96-103
ISBN 978-617-515-249-2*

ZONAL ENSEMBLE OF THE CITY – CONSERVATION COMPLEX: "THE CASTLE" – DUBNO

Abstract. The article substantiates the universal model of cultural and educational project – the "Castle" project. This model assumes the development of different cities with medieval castle in the country, based on 5 stages. These steps are clearly illustrated by an example of a perspective reconstruction of the historical environment in Dubno.

Problem statement: Distinctive historical and architectural territories of Ukraine need systematic projects of gradual revival of the whole territory instead of a point restoration of objects.

Objective of the article: identify the architectural and urban planning ways of preserving, reconstructing and restoring the architectural monuments of Dubno with the formation of a cultural and tourist center for the creation of the cultural and educational project "Castle".

The first stage: organization of events for feeling of the "city spirit ": excursions, educational programs, pre-organizations of students' practices.

The second stage: development of architectural diploma projects based on the regeneration of the historical environment, the revaluation and reconstruction of the city building in Dubno.

The third stage: representation of the project and its results – speeches and publications in the media, exhibitions, articles.

The fourth stage: conducting practices for first-year and fifth year architecture students.

The fifth stage: creating architectural projects for perspective development of city building and landscaping. These are both new objects and objects of the historic restoration.

Students and teachers completed research and architectural projects based on the durable cooperation between the Department of architecture fundamentals and architectural design of KNUCA and the State historical and cultural conservation area in Dubno. These accomplishments can be used in the systematic development of this conservation area and as illustrative examples for the similar projects with involvement of students of architectural faculties for the revival of architectural heritage. This work is useful both for educating future architects and for planning the development of architectural and historical zones. Projects performed by students under the guidance of teachers are included in the article. These projects are an introduction to the integrated project "Castle" for the city of Dubno.

Key words: architectural design, architectural education, historical buildings, restoration, architectural monument, Dubno.